

Korszerűbb lesz az algyői szivattyútelep

Igazgatóságunk egyik legjelentősebb szivattyútelepe az algyői, amely a 932 négyzetkilométeres vízgyűjtő területéről összegyűlekedő vizeket emeli be a főbefogadó Tisza folyóba.

A szivattyútelep építését az 1940-42-es évek nagy belvizei tették szükségessé. A hosszan tartó tiszai árvizek miatt ugyanis a belvizek a meglévő gravitációs zsilipen keresztül nem voltak levezethetők.

Az 1943-ban elkészült telep kapacitása eredetileg 3,1 köbméter/sec volt, azonban a belvízi hozamok növekedése miatt a teljesítményt fokozni kellett, ezért a '60-as évek elején 5,1 köbméter/sec vízmennyiség szivattyús levezetésének lehetőségét teremtettük meg két külön szivóakna kialakításával – két-két függőleges tengelyű szivattyú elhelyezésével.

Az idők folyamán, a belvízi hozamok további növekedésével az igények is nőttek, a gépészeti berendezések viszont egyre inkább elhasználódtak, idősebbé vált az I. telep átépítése. A munkák befejeztével a szivattyútelep teljes kapacitása 7,6 köbméter/sec lett. Az 1965. évi üzembehelyezés óta eltelt időszak alatt az átemelt vízmennyiség 126 millió köbméter volt, ami éves átlagban 4-5 millió köbmétert jelent.

A közelmúltban az Árvízvédelmi és Belvízvédelmi Központi Szervezet irányításával a vízügyi igazgatóságok újra megvizsgálták a szivattyútelepek műszaki és technikai

állapotát. A felmérések kiértékelése után területünkön hat szivattyútelepről adtunk kiegészítő adatokat. Az értékelés alapján az algyői és a hódmezővásárhelyi szivattyútelepek rekonstrukciós munkáit vehettük tervebe.

Az algyői szivattyútelep rekonstrukciós tanulmánytervét már el is készítették. Az Országos Vízügyi Főigazgatóságnál 1994. január 21-én tartott tervezetű tárgyaláson a kidolgozott határozatból a Tervjövahagyó Bizottság azt a műszaki megoldást választotta, amelyben a meglévő műtárgyak, a gravitációs cső, a két acél nyomócső és a szivattyútelepi épület változatlanul hagyásával a régi gépegyesek helyére korszerű FLYGT szivattyúk kerülnek beépítésre.

A döntésnél lényeges szempont volt, hogy mélyépítési és magasépítési munkára a minimális bontásokon és helyreállításokon kívül nincs szükség, így ezzel lényeges költségmegtakarítás érhető el.

A megoldás illeszkedik az Ativizig és a Térterv által kidolgozott (a szivattyútelepek korszerűsítésére vonatkozó) programjavaslatba, miszerint a felújításoknál célszerű csereszabatos, az igazgatóság más szivattyúzási helyein is könnyen beépíthető gépészeti berendezést választani. Az utóbbi években az algyői vízki-vétel, a tiszalipári vízki-vétel és a szentesi szivattyútelep készült el hasonló nagyteljesítményű FLYGT szivattyúkkal.

(Folytatás a 3. oldalon.)

A mezőgazdasági vízszolgáltatás helyzete

A piac megszerzésének és megtartásának fontos eleme az öntözésen alapuló mezőgazdaság. Hogyan alakult az öntözés az előző idényben? Az 1992. évvégi átlagot meghaladó csapadék a tavalyi öntözési idény kezdetét május közepére tolták ki. Viszont az ezt követő, közepes mennyiségű eső már kevésnek bizonyult, és június végén, július elején olyan mértékű öntözővízigényt kellett kielégíteni, mely a korábbi években július végén, augusztus elején jelentkezett. Az engedélyezett 26 köbméter/sec-os kiépített kapacitás ebben az időszakban 100 százalékos kihasználtságú volt. A 30 ezer hektáros öntöző terület 60 százalékát öntözték meg, 18 ezer hektárt. Míg a 3423 hektár vízfelületű halastavak 97 százalékára kértek vízpótlást, addig az 1508 hektárnyi rizstelepeknek csupán 19 százalékát árasztották el. Összeségében 88 millió köbméter vízmennyiség átadására került sor.

Mi várható az idei évtől? E kérdés megválaszolása bizonyult, mint egy meteorológiai előrejelzés, mivel a gazdasági kondíciókat is meg kellene jósolni. A vízgazdálkodó és vízszolgáltató vízügyi igazgatóság a jóslatoknál azonban fontosabbnak tekinti szakmai szempontból az aszályossági előrejelzést és a szolgáltatói rendelkezésre állást. Az idényre való felkészülés ennek megfelelően történt, mint minden évben.

Nem új jelenség, de mára már általánossá vált, hogy a vízjogi engedéllyel rendelkező mezőgazdasági üzemek bizonytalan fizetőkké váltak. Igénybejelentés szinte alig érkezett. A privatizált területek parti birtokosai viszont növelték a vízigénylő partnereink számát. A megváltozott arányok és a takarékosági kényszer hatására a hektárra vetített vízszükséglet, a fajlagos vízmennyiség várhatóan csökkenni fog. Ugyanakkor a korábbi feltételezés, hogy egyazon időpontban a berendezéseknek csak 80 százaléka üzemel, megdőlt. Vagyis a kritikus napokon maximális igényre kell számítani, egy átlag alatti általános kihasználtság mellett.

A nehéz gazdasági helyzetbe került mezőgazdasági nagyüzemek és a kezdeti szakaszban tőkehiányos kistermelők öntözési kedvét csak az idény megkezdése előtt garantált állami támogatási konstrukció lendíthetné ki pillanatnyi mélypontból. Az előre számításba vehető támogatás a beművelés előtt kedvezően hatott volna. Fontos elem lehetne

még az is, ha a szolgáltatási díj egy hányadát az állami költségvetésből a szolgáltató visszaigényelhetné. Így nem a termelőnek kellene előre finanszírozni az öntözést, melynek az eredményét később tudja csak realizálni, a szolgáltatónak pedig fizetési garanciát jelentene.

Az idényre a kiszámíthatatlanság mellett a maximális csúcsigények azonnali megjelenésére lehet számítani.

A vízszolgáltatónak a tényleges igény ismerete nélküli rendelkezésre állásra kellett felkészülnie. Azokban a rendszerekben, ahol rendkívül hiányosan érkeztek be az igények, a vízjogi engedélyeket lehetett csak számítás alapjaként figyelembe venni. (Ld. táblázat)

A főművek felkészültsége a becsült igényekhez megfelelőnek mondható annak ellenére, hogy a fenntartásra fordítható állami támogatás reálértéke egyre kevesebb. Ez magyarázható azzal is, hogy az öntözés szabadárassá válásával ennek egy részét a szolgáltatási díjból kell fedezni. A díjainak ennek megfelelően kerültek meghatározásra.

Mivel a díjakba amortizáció nem építhető be és a fenntartási keret az amortizációnál lényegesebb kevesebb, így a művek állapota egyre romlik.

Sok vagy kevés? A víz-

szolgáltatási díjak öntözőrendszerként és fűtőként külön-külön kerültek megállapításra a főművek műszaki adottságai, valamint a várható vízfelhasználás figyelembevételével, a műszakilag indokolt és gazdaságilag megalapozott költségeket tartalmazva, nyereség nélkül.

Ez alapján került kimunkálásra az alapidj és a változódíj. Az alapidj költségösszetevői a következők: vízkormányzás személyi és dologi kiadásai, főművek fenntartási költségei, a szivattyútelepi gépészek személyi és dologi kiadásai, a szivattyútelepek karbantartása és hibaelhárítása, az energia lekötési díj, a fűcsatornák átöblítése és feltöltése, általános költségek és a VGT veszteséggel növelt alapidja. A változódíj költségétényezői a szivattyútelepek energia költsége és a szentesi rendszerekben a társulat veszteséggel növelt változódíja. A számítások a szolgáltatás ráfordításainak megállapítására és az árbevételi terv elkészítésére szolgáltak.

A piaci lehetőségekből kiindulva az alap- és a változódíjak korrigálásra kerültek az előző évi díjak figyelembevételével. Ez a díjkorrekció a szolgáltatás tervezett bevételét nem, csupán a díjak egymáshoz viszonyít-

tott arányát módosította. A korrekciós számításokat elvégezve a mezőgazdasági vízszolgáltatás díjtételei a rendelkezésre állási díj és a vízszolgáltatási díj.

A rendelkezésre állási díj a bejelentett vízmennyiségre, illetve az érvényes vízjogi engedélyben meghatározott területre vonatkoznak. A vízszolgáltatási díj a megrendelőnek átadott vízmennyiség alapján számlázott díj. A díjak pénzügyi elszámolását a szerződési feltételek tartalmazzák.

A javasolt díjak az előző évihez képest átlag 25 százalékkal emelkedtek, amely nem sokkal haladja meg a nemzetgazdaságban a kormány által elfogadott infláció mértékét.

A díjemelkedéseket nem elsősorban a költségek ilyen mértékű növekedése, hanem a visszaesett vízigények következtében jelentkező rossz kihasználtság okozza. Az öntözési rendszerek működéséhez nélkülözhetetlen költségeket kis vízmennyiségre kellett megosztani, ebből következik a fajlagos költségek növekedése.

A díjak csak a május 1-ig megkötött szerződésekre vonatkoznak. Ezt követően az igény bejelentésének időpontjában fenálló helyzet és a díjalku lesz a szerződés alapja.

A felkészülés megtörtént! Várjuk a vízmegrendeléseket annak biztos tudatában, hogy a kedvező csapadék-mennyiség következtében kiszűrt határ ígéretes természetű a termelők a vízhiányos időszakokban sem fogják cserbenhagyni.

Rátky Pál

A tervezett vízigények a következők:				
vízki-vételek	max. vízki-vétel	öntözés	halastó	terv
	m ³ /s		ha	mill. m ³
Tiszai:	17,0	12300	3120	48,0
Körösi	6,3	5500	150	14,0
Marosi	7,3	10000	-	17,0
Mindösszesen	30,6	27800	3270	79,0

Vízkormányzás a Tisza-völgyben

A Magyar Hidrológiai Társaság vízgazdálkodási szakosztálya és szolnoki területi szervezete 1994. április 18-án Szolnokon vitatott rendezett „A Tisza-völgy vízkormányzása” címmel. Az előadók: Dr. Nagy István (Közép-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság) és Pálkás Lajos (Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság), a fölkért hozzászólók Pálhidy Csaba (OVF) és Schreffel Rudolf (OVF) voltak. Az idősebb problémákat feszegető és a tennivalókra is rávilágító rendezvény jól sikerült, mert – a hasznos ismeretszerzésen túlmenően – a népes hallgatóságban gondolatokat ébresztett, ötleteket szült. Az elhangzottak engem is hozzászólásra inspiráltak. Röviden a következőket mondtam...

Igaz, hogy a Tisza-völgyön belül a folyók vízkészletének az igényekhez igazodó szétosztása, vagyis a vízkormányzás, elsősorban a Közép-Tisza vidékét érintő feladat, mégis – ha a Tisza-völgy vízkormányzásáról beszélünk – a vízrendszer teljes egészét célszerű szemügyre venni, mert az alsó és felső szakaszokkal való kölcsönhatások ma is fennállnak, a jövőben pedig még inkább érvényesülni fognak. Például a Vajdaságban lévő törökbecsei vízlépcső duz-

asztó hatása a Tisza középső és a Hármaskörös torkolati szakaszán is érződik, a kiskörei vízlépcső és a békésszentandrási vízlépcső üzemrendje pedig kihat az Alsó-Tiszára is.

Az elmúlt néhány, különösen száraz évben bebizonyosodott, hogy a Tisza és mellékfolyóinak vízhozama a nyári öntözési csúcsidekban éppen csak hogy elegendő az igények kielégítéséhez és – egyidejűleg – a kívánatos vízszintek, valamint az elfogadható vízminőségi (ökológiai) állapot fenntartására. Ahogy arra Dr. Nagy István előadása rámutatott, a legkritikusabb év 1992 volt, pedig ekkor öntözésre viszonylag kevesebb vizet használtak. (A mérsékelt vízhasználat a mezőgazdaságban zajló nagyarányú átalakulási folyamatokkal és az azokból eredő közismert problémákkal magyarázható). Ha 1992-ben ugyanannyi a vízigény, mint 1990-ben, akkor nagyon komoly vízkorlátozást kellett volna bevezetni. Ehhez hozzátehetjük, hogy régebben még nagyobb vízfogyasztású évek is voltak, s a jövő fejlesztésére gondolva, bizonyára lesznek is. A vízkészletgazdálkodási helyzet tehát még feszültebbé, kritikusabbá válhat.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Vízkezelés a Tisza-völgyben

(Folytatás az 1. oldalról.)

A vízkorlátozás megelőzésére valamit tennünk kell. Ugyanis az öntözés esetében vízkorlátozásról beszélni fölöttebb furcsa dolog, mert hiszen az öntözésre éppen a legszárazabb időszakban, a legnagyobb aszályban van szükség. Gondoljunk csak bele: ki fog a nagy befektetéssel járó öntözéses gazdálkodásra berendezkedni annak tudatában, hogy akkor vonhatják meg tőle a vizet, amikor az a legjobban kellene? Vízbe öntözéses időszakban, amikor esik az eső, ki akar öntözni? Ilyen szisztémával az öntözési beruházás soha az életben nem fog megtérülni. Minden, vízhiányos helyzet javítására irányuló erőfeszítés értelmet veszti.

Vízkorlátozási tervek szövegét helyett tehát inkább a vízkorlátozás megelőzésére kellene törekedni. Ennek többféle, az előadók és hozzászólók által is föl- említett útja-módja van. Az egyik lehetőség a síkvidéki tározás fejlesztése. Pálincás Lajos több, eddig meg nem valósult Körös-völgyi tározási tervet sorolt föl. Schrefel Rudolf is jónak látta, ha leporolnánk a tározásfejlesztési terveket, amelyekkel alkalmas időben színe lehetne lépni. Szerintem erre a legalkalmasabb idő 1992-ben lett volna, ezt elmulasztottuk, de a tavalyi aszályos évet is. Tovább ne várjunk. Sürgősen kezdjük el a Tisza-völgyi síkvidéki tározás fejlesztési programjának kidolgozását. A korábbi tározási koncepciók felülvizsgálandók, mert az időközbeni változások környezetvédelmi és gazdasági szempontból is valószínűleg más végkövetkeztetésre fognak vezetni.

Az egyik el nem hanyá-

golható körülmény, hogy meglévő síkvidéki tározóink tényleges vízkiegyenlítő képessége jóval kisebb annál, mint amire eredetileg tervezték, mert a spontán módon kialakuló jóléti vagy gazdasági célú hasznosítás miatt a vízszint-csökkenést tesz lehetővé. Így van ez a kisköréi tározónál, amint arra Dr. Nagy István is utalt, de a többi, a nem hullámterítők tározóknál is. Mindezt meg- lévő síkvidéki tározóink a Tisza-völgy hasznosítható vízkészletét a vízszegény időszakban nem tudják számottevően növelni. A tározásfejlesztési program kidolgozásakor, s főleg megvalósításakor, ügyelni kell majd arra, hogy a tározók valóban tározók lehessenek, azaz más funkciók ezt ne akadályozzák meg.

A síkvidéki tározás, ha csak önmagában ez a cél, korábban – főként a nagy területigény és a tetemes párolgási veszteség miatt – gazdaságtalannak minősült. Manapság, amikor a gyenge adottságú földek termelésből való kivonása, illetve azokon a termelés szüneteltetése is reális célkitűzés, kézenfekvő az ilyen helyek víztározóként való hasznosítása. Ez pénzben nehezen kifejezhető, de egyre jobban fölértékelődő olyan előnyökkel is jár, mint a mikroklíma javulása, a táj- esztétikai értékének növekedése, a vízínövények és az állatvilág életterének bővülése, stb. Végül a síkvidéki víztározás fejlesztése mellett szól, hogy ha több vizet tudunk az igénylőknek a tározókból kiszolgáltatni, jobban meg tudjuk őrizni a folyók természetes állapotát, élővilágának létfeltételeit.

Dr. Pálfi Imre

Enyhült a csapadékhiány

Hidrológiai helyzetértékelés az 1993/94 évi téli-tavaszi időszakról, és az 1994 nyarán várható viszonyokról

A Tisza vízgyűjtő területén az elmúlt télen az évszaknak megfelelően enyhébb és lényegesen csapadékosabb volt az időjárás.

A téli hónapokban (decembertől februárig) a teljes vízgyűjtőre – és ezen belül működési területünkre – lehullott csapadék közel 140 százaléka lett a sokéves átlagnak. Ez annál is inkább figyelemre méltó, mert az igazgatóság területén a 80-as évek közepe óta ez az első tél, amikor csapadéktöbblet jelentkezett. Az átlagosnál magasabb hőmérsékleti viszonyok miatt a várhatóan lényegesen kevesebb hó halmozódott fel az alföldi és a hegyvidéki területeken is. A hegyekben február végén mért hóban tárolt vízkészlet mindössze 20 százaléka lett az átlagnak, ez 28 év óta a legalacsonyabb érték.

Folyók vízjárása, jégviszonyok:

A kezelésünkben lévő folyószakaszokon a tél folyamán csak egy említésre méltó áradás volt, de ez is inkább az azzal tünt ki, hogy ritkán alakult ki jelentősebb vízszintemelkedés. A szokatlan időpontban lehullott novemberi hó leolvadását kísérő kárpátaljai nagy csapadékok hiába emelték a Felső-Tisza vízszintjét az eddig mért legmagasabb vízszintek közelébe, az Alsó-Tiszára ellapulva érkezett ár csak az alacsonyabb hullámterítési részeket öntötte el. A mértékadó vízmércéinken vízállások sehol sem érték el az árvízvédelmi készültségi szinteket (Tisza, Szeged: 486 centiméter, Körös, Szarvas: 463 centiméter, Maros, Makó: 185 centiméter).

Az enyhe időjárás következtében folyóink ezen a télen – a kisebb partmenti

talajvíztükör még mindig mélyen a sokéves átlag alatt maradt, helyzetében javulás nem tapasztalható.

Talajnedvesség, talajvízjárás:

A tél elején-közepén a talaj nedvességkészségére még a hiány volt a jellemző, majd január közepétől egyre mélyebb rétegek telítődtek. Február elejére egy méteres mélységig a talaj teljesen át- nedvesedett, így ekkortól a vízkapacitáson felüli vízmennyiség tovább szivárgott a talajvíz felé, illetve a mélyen fekvő, kötött talaj területeken kisebb előntéseket is okozott. A beszivárgás feltételeire kedvezően hatott, hogy a talaj 0 °C fölötti hőmérsékletű volt, így a lehullott hó és eső is folyamatosan hasznosulhatott a talaj vízkészletében.

A talajvízszintek helyenként már novemberben is érezhető, mérsékelt emelkedése decemberben és januárban intenzívebbé vált, majd februárban mérséklődött. Az emelkedés mértéke általában 0,5-1 méter körüli volt, ami az átlagos téli növekedésektől ugyan kissé elmaradt, de meghaladta az előző év hasonló időszakának értékeit. Ennek következtében az egy évvel korábbinál mélyebbről induló vízszintek lényegében a tavalyi téli magasságokat érték el.

Az elmúlt télen tehát kissé enyhült a térségünk évek óta sújtó csapadékhiány, így a korábbi évekénél magasabb víztartalmú volt a talaj termőrétege. Ezzel szemben

A tavaszi időszak alakulása:

Koravasszal átmenetileg szárazabbra fordult az idő (márciusban működési területünkre a sokéves csapadéktöbblet mindössze a harmada hullott le), majd április első felében ismét csapadéktöbblet (a félhavi átlag közel kétszerese) jelentkezett. A hegyekben olvadó hó és az esőzések kisebb áru hullámokat indítottak el, melyek egyre magasabbra, a sokéves vízállások közelébe emelték folyóink szintjét.

A márciusi szárazság csak a talaj felső 20 centiméterében éreztette hatását (30-40 százalékra csökkent a víztartalom), a mélyebb rétegek telítettek maradtak.

Ebben az időszakban a talajvíz szintje számottevően nem változott, vagyis megállt az évszakra jellemző emelkedés, és így ismét nőtt a sokéves átlagoktól való elmaradás.

A hosszútávú időjárás előrejelzés szerint a tavasz hátralévő részében eleinte szárazabb, majd májusban az átlagosnál csapadékosabb időjárásra számíthatunk.

Az előbbi időjárásprognózis alapján a nyár elejéig folyószakaszainkon átlagos, vagy az alatti lefolyási viszonyok várhatók. A Tisza szegedi szelvényében ez 450 centiméter +/- 100 centiméter

res vízszintnek felel meg. Kedvezőtlen időjárási körülmények kialakulása esetén azonban jelentősebb áru hullámok is levonulhatnak.

Kilátások a nyári hónapokra:

A meteorológiai előrejelzés a június-augusztusi időszakra az évszaknak megfelelően melegebb időt és átlagos csapadékmennyiségeket ígér.

Az időjáráselőrejelzéstől függetlenül – a vegetációs időszak hidrológiai viszonyait megalapozó őszi-téli időjárás és a felszín alatti vízkészleteket jellemző tényezők, valamint az április-augusztusi sokéves súlyozott csapadékösszegek 10 százalékos előfordulási valószínűségű értékei alapján – igazgatóságunk aszályelőrejelzést készített 1994 évre.

Eszerint működési területünk legnagyobb részén közepes erősségű aszály várható. Ennél erősebb aszályra az igazgatóság középös részén, Szeged és Kiskunfélegyháza között lehet számítani.

Ha a 10 százalékos valószínűségű (tehát 10 évenként előforduló) csapadék helyett átlagos csapadékmennyiségekkel számolunk, akkor a fentieknél kedvezőbb eredményt kapunk.

Annak valószínűsége, hogy 1994-ben folytatódni fog a 11 éve tartó aszályos periódus statisztikailag elég kicsi, hiszen ebben az évszázadban eddig még nem volt ilyen hosszú szárazság területünkön. Az aszályos periódus folytatódása azonban mégsincs kizárva, különösen akkor, ha kialakulása nem véletlen, hanem már egy kezdődő éghajlatváltozás következménye.

Lázár Miklós

Gyógyvizek Szegeden

Ivásra, fürdésre az emberek sokáig csak a felszín feletti vizeket használták. Később kezdték el a felszín alatti vizek hasznosítását. Források foglалása, kutak ásása – több ezer éve ismert eljárások. Az ókorban vízvezetékeket, csatornahálózatot is építettek. A talajvíz-hasznosítás után már a 12. században fúrtak ártézi kutakat Franciaországban; innen ered a név, artoisi is.

Rétegvizek Magyarországon

Magyarország feltöltött területein elsőként a Thetys-tenger üledékei halmozódtak fel, majd az újidőben a Pannon-beltő borította el, végül a folyók rakták le a hordalékjukat. Alföldünkön a pannon kori üledék a legfontosabb a víznyerés szempontjából, hiszen a réteg nagyrészt homokból áll. Az ártézi víz főleg a csapadék mélybe szivárgásából keletkezik, s e folyamat során megtisztul, oldott ásványi anyagokkal gazdagodik, ami később fő értékét adja.

Rétegvizeink nagy része 37 °C-nál melegebb, tehát hévíz, melyek közül sok gyógyhatású is, ezekre híres fürdők épültek. Az első kutakat kőolaj és földgáz keresésére fúrták, s gyakran a gázzal együtt a felszínre törő vizet is hasznosították.

A Petőfi-víz

Szegeden az első ismert gyógyvízkút a „Petőfi-forrás” volt. A kút a Moszkvai

körút 9. szám alatt ma is megtalálható, utoljára 1950-ben termeltek ki onnan gyógyvizet. A felszínre hozatalhoz szükséges berendezések 15 év múlva is megvoltak, s akkor még többen javasolták a kitermelés újraindítását. A kút tulajdonosa Masa István volt, aki a vizet, mely Szegeden is nagy népszerűségnek örvendett, palackozta és a világ különböző szegleteibe szállította a gyógyulni vágyóknak. Minderről legtöbbet az általa kiadott kis füzetekből tudunk, mely hatvanegynéhány oldalon sorolja a víz hatásosságát, tulajdonságait; egyedül a kút adatai nem derülnek ki. A füzetekben lévő vegyelmezést A. E. Haswel bécsi vegyész és dr. Lengyel Béla egyetemi igazgató végezte az 1880-as évek közepén. A forrásvíz hőmérséklete 13,6 °C volt, legnagyobb részben NaCl-ot, MgSO₄-t, MgCl₂-t, NaSO₄-t, CaNO₃-t tartalmazott.

Az ismertető szerint „dús szén-sav tartalmú, (...) üdítő hatású gyógyvíz, (...) szagtalan, sós keserű, édes ízű vegyhatása gyöngye alkalikus.” Masa ismertetője a vegyelmezés és a más forrásokkal szembeni előnyök kiemelése mellett még tartalmazott egy terjedelmes, gyógyult betegek leveleiből álló, illetve a vízzel elégedett vásárlók további rendeléseit tartalmazó terjedelmes részt is. Az ismertetőben volt egy részletes használati útmutató is, mely pontosan megadta a különböző betegségek esetén alkalmazandó ivó-, vagy fürdőkúra módját.

Hogy mennyi igaz a hihetetlennek tűnő, ma inkább képes újságaink „Fogyjon x kilót egy hét alatt!” reklámjához hasonlítható csodálatos gyógyulás történetéből, azt már nem tudjuk megmondani, mindenestre igaz, hogy Masa gyógyvize évtizedeken át keresett árucikk volt, s érthetően, hogy a kútát miért nem használjuk ma, hiszen ha akkor 48 betegséget tudott a tulaj eredményesen kezelni vele – ma is segítene a betegéknél.

„Annuska”

A következő jelentős gyógyvize Szegednek az azóta legendássá vált Anna-víz. A kút története egy másik fúrással kezdődött. 1924-ben kezdtek hozzá Hajdúszoboszlón állami pénzen a szénhidrogénkutatáshoz. Az I. számú kút 1925-től adja 1091 méter mélyről, felsőpannon rétegekből gázos vizet, 1600 liter percenként.

A szoboszlói sikerek után merült fel a szegedi fúrás lehetősége. Csányi Ferenc városi mérnök javasolta, hogy a háború utáni szénhiányt a földhő hasznosításával enyhítsék. A szakvéleményt Pávai Vajna Ferenc, a Pénzügyminisztérium geológus szakértője adta, e szerint a szegedi fürdő előtt 1000 méter mélyre fúrva 40-50 °C hőmérsékletű vizet találnak.

Pávai 1886-ban született Erdélyben, apja ismert geológus volt. 1911-ben Böckh Hugó vezetésével részt vett az erdélyi földgázlelőhelyek felkutatásában, ő végezte a

Kolozsvár-Dés terület felderítését. Később több más szénhidrogénlelőhely megtalálásában működött közre (Horvátország, majd Dunántúl). Ezután került a Pénzügyminisztériumhoz, s több tanulmányútján szerzett tapasztalatait az alföldi geotermikus energia kiaknázására használta fel. Nevéhez fűződik a hajdúszoboszlói, karcagi, debreceni kutak fúrása, ahol gázt és vizet is termeltek ki.

Ő adta a szegedieknek a következő szakvéleményt:

„...minthogy a fürdő léte van veszélyeztetve a vízhiány miatt (...) javasolom, hogy a fürdő előtti kis téren fúrjanak le, amíg (...) 40-45 °C hőmérsékletű vizet nem kapnak 1000 méter körül, s ezután a fürdőt ellátva, fúrjunk egy 1500 méter mélységre tervezett kutató fúrást a város közelében lévő boltozaton.”

Az eddig ásott kútból származó, drágán felmelegített víz helyett most felcsillant a remény a nagy energiamegtakarítást eredményező hévíz felhasználására. A szakvélemény 1926 április 20-án kelt, a fúrások a következő évben indultak el. 1927. október 13-án 958 méteres mélység elérésekor elfogytak a csövek, s a munka leállt. Már maga az elért mélység is szenzációnak számított, hiszen hasonló eredményeket kézi fúróberendezésekkel nem nagyon értek el.

Molnár Balázs, JATE Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium tanulója (Befejező rész a májusi számban.)

Életutak

Főállású nagyapa

A Maros utcában sorjázó betonépületek között, mint oázis a 12-es számú ház. A zöld borttotta udvarra felüldülés belépni. Van itt minden, ami ilyenkor tavasz táján kedves a szemnek: virág, bokor, cserje, fa, fű minden négyzetcentiméteren.

A társasház kapucsengőjét éppen csak megnyomom, máris nyílik a bejárati ajtó, s megyek felfelé a hangok irányába. Az emeleten az egyik lakás ajtajában kisebb csoportosulás: két hölgy, apróka kislány és egy elegáns úr. Vendéglátóm, Kádár Mihály nyújt kezet, s invitál az előszobába, ahol isteni sütszag terjeng.

– Az unokája? – kérdezem a lábaink körül sürgölődő kislányra utalva.

– Nem, csak rokongyerek. Az én unokám már nagylány, 10 esztendő – válaszolja a nagyapa, s az időközben belépő nagymama már szalad is a fotóért, amelyen sudár barna leányka karolja a nagyapját.

– Imádják egymást – mondja Erzsike. – Nem is csoda, hiszen Miska rengeteget foglalkozik vele picinyke kora óta. Ő járt érte delente az óvodába, nemrég még az iskolába is.

Rajonganak a kis Gabrielláért. Ez látszik a szemükön, a lendületükön, ahogyan egymást kiegészítve beszélnek róla, a nagyapagyönyörűségéről, a nagymama álmainak valóra váltójáról, a kis zongoraművésznőről, az egyetlen unokáról, aki – az elbeszélések-ből úgy tűnik – bearanyozza a napjaikat.

– Amikor telefonon kerestem. Erzsike „holmi krumplültetésről” beszélt – váltok immáron témát a ház urához fordulva.

– Ja! – nevet Mihály bácsi. – Van dolgom elég, hiszen három „birtokot” kell rendben tartanunk. Nekünk van egy kis házunk a Tiszán, a fiaméknak Baktóban van kertjük, Domaszéken pedig a nászomnak tanyája, de sajnos ő karácsonykor meghalt, s ezért a fiammal mi gondozzuk azt is, gazdálkodunk kicsit.

– Legálább hasznosan telik a nap: fele a gazdálkodással, fele az unokával. Irigylésre méltó nyugdíjas élet, de mikor is tetszett nyugdíjba menni?

Mihály bácsi egy pillanatra gondolkodik.

– Őt éve jött el. Már megbocsáss, hogy én válaszolok helyette, de nálunk én szedem a Cavintont – neveti el magát Erzsike, aki eközben hófehér, keményített abrosszal teríti le a dohányszőnyeg asztalt, s hozza rá az illatos, gusztusos süteményt.

– Igen, '89-óta vagyok nyugdíjban – erősít rá Misi bácsi – pontosan a 60-ik életévemben hagytam abba. Nemcsak a korom miatt, hanem akkor már a válto-

Fotó: Somogyi Károlyné

zások előrevetültek, s én már öregnek éreztem magam a változások megrázkódtatásaihoz.

– Olyan kiegyensúlyozottnak, elégedettenek tűnik. Jól látom?

– Hát erre válasz helyett elmesélek magának egy történetet. Egyszer a MEDOSZ-újságba írtak rólam is, s az újságíró azt kérdezte, hogy elégedett ember vagyok-e? Mivel úgy volt, hát azt válaszoltam, igen. Nos, elérkezik a következő fizetésemelés ideje, s tapasztalom, bizony én nem kaptam egy fillérrel se többet. Pár napig forgattam magamban a dolgot, de aztán csak megkérdeztem Barcs Lajost – ő volt akkor a főnököm –, én miért nem kaptam? Mire az „öreg” azt mondja: hát olvastam az újságban, hogy te mindennel elégedett vagy, gondoltam a fizetéssel is. No, én azóta ki nem mondom, hogy elégedett ember vagyok.

– Most nemcsak azért nem emelnék a nyugdíját, mert kimondaná, hogy elégedett. Egyébként – gondolom – nem is elégedett.

Misi bácsi egy született diplomata, hiszen nem azt válaszolja erre, hogy „igen, kevés a nyugdíj”, hanem lehetetlenül utal a lényegre.

– Tudja, még tavaly is volt színházbérletünk, az idén már nem vettünk. '90-ben még eljutottunk két hétre Galyatetőre, az idén már nem mentünk. Az újság kevesebb, mint pár évvel ezelőtt, de én ennek ellenére nem panaszkodom. Egészségünk van, ez a legfontosabb, pláne mostanában becsüli az ember az egészséget, hiszen annyi tragédiáról, betegségről hallani mostanában.

Közben – nem is mondom – megkóstoltuk a süteményt, amiről viszont kiderült, „ösi” recept szerint készült, s neve papsipka, vagy

barátfüle. Pogácsatészta csomagolt szilvalekvár. Hát mit mondjak? Isteni.

– Vásárhelyi recept – mondja Erzsike.

– Mindketten odaválságiak vagyunk – szövi hozzá a halk szavú Misi bácsi. – Amikor leszereltem a katonaságtól – '53-ban – először a hőmezővásárhelyi Kulturális Hivatalba kerültem, onnan Szentésre a szakaszmérnökséghez, s '58-ban jöttünk Szegedre. Elejétől a végéig a közgazdasági osztályon dolgoztam. Igencsak szerteágazó munkaköröm volt, hiszen az igazgatóság területén fekvő valamennyi ingatlan – a rajtuk levő építményekkel, berendezésekkel – hozzám tartozott. Az ATIVIZIG egész vagyonállományáért felelős voltam.

– A '70-es érvét idején ez különös felelősséget jelenthetett.

– Hát többet, mint „békeidőben”. Egyébként akkor mindannyian, nagy felelősséggel, rengeteget dolgoztunk. Engem a bokrosi gátörházba osztottak be. Ez a Tisza-Maros vonalától Mártélyig terjedő szakasz, húsz-valahány kilométer. Ott töltöttem három hónapot, s bizony utána is volt munkám bőven.

– Emlékszem – mondja Erzsike –, akkor még a nyaralásra is aktaköteggel jött.

Amíg a régi, kedves kollégákat, Barcs Lajost, Poór Pistát, Forgó Lacit, Simády Bélát s a többieket emlegetjük, és természetesen szóba kerül Aliz néni is – aki Miska bácsi szerint fogalom a vizesek körében –, lassan elfogy a finomság, amire Erzsike joggal büszke. Lassacskán dél közeledik, s tudom már, készíteni kellene az ebédet Gabriellának, no meg a házigazda is menne még a birtokára a kis csibéket megetetni.

Kalocsai Katalin

A vízügyi szolgálat az átszervezés után is egységes marad

Dr. Kovács Gábor igazgató, bevezetőjében a vízügyi szolgálat egészéről szólva elmondta, hogy a vízügy helyzete az 1965-75 közötti „fénykor” után folyamatosan romlott, tehát nem csupán a rendszerváltás hozta a szolgálat „leépülését”.

Változtak a feladatok is, azok végrehajtói is, de attól, hogy más szervek (önkormányzatok, környezetvédelmi felügyelőségek, vízügyi vállalatok, mezőgazdasági üzemek stb.) is végeznek vízügyi feladatokat, attól ezek a feladatok még léteznek és megoldásuk csak egységes szemlélettel lehet eredményes. Ezt az egységet a vízügy továbbra is meg kívánja őrizni.

A vízügyi igazgatóságokból kiváló kft.-k továbbra is vízügyi feladatokat látnak el, továbbra is a szolgálat nélkülözhetetlen részei és ugyanúgy vízügyi szervezeteknek tekintendők, mint például: a vízgazdálkodási társulatok.

A lehetőségek taglalását az igazgató a tavalyi év gazdálkodásának ismertetésével kezdte. Elmondta, hogy az 1993-as év kezdetén komoly gondokkal kellett megküzdenünk: kevés volt a pénz (ezért az év első felében bérfejlesztés sem volt), nem volt elég munka, kapacitásunk nem volt jól kihasználva, néhány nem igazán jó vállalkozásra is rákényszerültünk és az igazgatóságot irreálisan magas bevételi előirányzat terhelte. Szerencsére ezt év közben sikerült módosítani, egyre több jó munkát szereztünk, így végül is az igazgatóság az évet sikeresen zárta, fizetőképesek maradtunk és feladatainkat is megoldottuk.

Kiemelkedő munkát végzett a vízgazdálkodási osztályunk, melynek irányításával 15 országos nagy feladatban vehettünk részt, amely „szellemi vállalkozás” hárommillió forintnál több tiszta eredményt hozott. Nagy feladatot rótt hatósági osztályunkra és vízközmű osztályunkra a sok új szemléletű engedélyezési eljárás és a

Zsúfolásig megtelt az Ativizig termelési központjának nagyterme április 19-én azon a fórumon, ahol az igazgatóság vezetői ismertették a dolgozókkal az igazgatóság átszervezésével, a szolgáltató üzem kft.-vé való átalakulásával kapcsolatos elképzeléseket.

vízközmű vállalkozások átalakulásának zökkenőmentes levezénylése. A szakaszmérnökségek, a műszaki biztonsági szolgálat és a szakágazat munkájának köszönhetően nyolcvanmillió forintnyi öntözésüzemelési bevételt könyvelhettünk el. Tízmillió bevételt hoztak a különböző bérbe-adások, a vállalkozási bevételünk pedig közel négyszázmillió forint volt.

A gazdaságilag jó év alapozta meg az idei évet és tette lehetővé, hogy a tavalyi egész év nyolcszázalékos bérfejlesztésével szemben az idén már most átlagosan 23 százalékos béremelésre van lehetőségünk (20 százalék a szellemi és 26 a fizikai dolgozóknak). A közalkalmazotti kötelező bérszintet most (januártól visszamenően) mindenki megkapja. Munkaellátottságunk is jobb mint a tavalyi, tehát mindenképpen jobban indulunk, mint az előző évben.

A sikerek ellenére az emberek hangulata nem volt teljesen nyugodtnak mondható. Napjainkig benne volt a levegőben a jövő miatt aggodító feszültség, kit hogyan érint az átszervezés. Végre megszületett az a kormányhatározat, amit bátran mondhatunk vízügyi szolgálat szempontjából az utóbbi évek legjelentősebb határozatának. Két rendkívül fontos pontja, hogy a kormány az átalakulásra 1,2 milliárd forintot különít el, ebből a vállalkozásoknak biztosítja a forgóalapot és finanszírozza az igazgatóságtól eltávozók végkielégítését. Ezzel pénzügyileg is lehetővé válik az, hogy a szolgáltató üzemből

két egyszemélyes kft. (tulajdonos az Ativizig) alakuljon (a későbbiekben valószínűleg sor kerül a hírközlő hálózat privatizációjára is) és azok, akik a vízügyi szolgálat elhagyására kényszerülnek, megkapják a törvényes végkielégítést.

A két kft. vezetőit az Ativizig igazgatója nevezi ki, munkaszereződésükben előírva azokat a követelményeket, amik a kft. eredményes működéséhez szükségesek. A két ügyvezető igazgató: Baranyi Sándor, aki közel 140 fővel a Szegedi Vízügyi Kft. vezetője lesz (ide tartozik a Csongrádi Előregyártó is) és Fekete Nagy Balázs, aki a – főleg mélyépítési munkákkal foglalkozó – Szentesi Vízépítőipari Kft. vezetője lesz.

A kft.-be átmenő dolgozókkal kötendő munkaszereződés 21 pontban tárgyalja azokat a jogokat, amelyek a dolgozókat továbbra is megilletik. Az új munkáltatóval a (kft.-vel) új kollektív szerződést kötnek majd a dolgozók, ebben állapodnak meg az új szervezet munkajogi kérdéseiről. Addig azonban (de legkésőbb 1995. december 31-ig) az Ativizig garantálja azokat a jogokat (minimum a kötelező közalkalmazotti bér, törvényes felmentés és végkielégítés, jubileumi jutalom, üdülést stb.) amiket a közalkalmazottak is megkapnak.

Az Ativizigből kiváló kft.-k, megalakulásukkor 191 millió forint értékű vagyonnal (épületek, gépek, eszközök, berendezések, járművek, anyagok, telkek stb.), lekötött munkákkal, készpénzzel, garanciákkal ellátva indulhatnak. Önállóan gazdálkodnak, a bért a munka és a vagyon fedezi.

Az Ativizig a kft.-t sajátjának tekinti, természetes tehát, hogy a védelmi művek fenntartási és beruházási munkáinál, az igazgatóság területén lévő vízügyi létesítményeket érintő munkáknál a kft.-t veszi igénybe. A létszámra a vízkárelhárítástól (Folytatás a 4. oldalon.)

Korszerűbb lesz az algyői szivattyútelep

(Folytatás az 1. oldalól.)

Ezen műszaki megoldás feltétele, hogy a két meglévő 1400-as átmérőjű szivornyás elrendezésű nyomócsú az új gépészeti berendezés élettartamáig megfelelő állapotú legyen. A jelenleg folyamatban lévő vizsgálati nyomáspróba első eredményei szerint csak karbantartás (rozsdátlanítás, festés) szükséges.

A meglévő két CSVA-800 szivattyú helyére két FLYGT LL 3602 szivattyú (1,3 köbméter/sec/db), a két Mazolán szivattyú helyére két FLYGT PL 7101 szivattyú (2,7 köbméter/sec/db) kerül beépítésre, az összes kapacitás 8 köbméter/sec lesz.

A nyomócsú csatlakozás sok NA 700 és NA 800 csövekkel történnek (Felbővítés után a meglévő szivornyás nyomócsúbe). A régi gépekhez tartozó szerelvények, csappantyúk, tolózárok, szerelési közdarabok – felújítás után – újra felhasználhatók.

A nagy mennyiségben érkező uszadék kiszedésére – az igazgatóságnál első esetben – egy felső pályán mozgó automatikus gerebztisztító berendezést terveztünk.

Az elektromos berendezéseknél a két transzformátoron kívül teljes cserét kell végrehajtani (az erőátviteli földkábeleket is beleértve). Mivel az új gépészeti berendezés, energiaigénye össze-

sen 430 kW (a régi 450 kW-al szemben), a meglévő 2 darab 400 kVA-os transzformátor között jól megosztható a terhelés.

Az új elektromos kapcsolószekrény méreteiben és műszaki megoldásaiban az automatikus üzemelés igényeit is kielégíti.

A felújítási munka költség igénye 52 millió forint, ami az alábbiakból tevődik össze: tervezés 3,4, építési munkák 10,5, gépészeti munkák 30,9, elektromos munkák 6,4, egyéb 0,8 millió forint.

A munka megkezdése 1994. II. negyedévére, befejezése 1995 év végére várható.

Szunyog-Vághalvi

Ha vízi sport: akkor Maty-ér

Aki rendszeres újságolvasó, annak feltűnhet, hogy a Maty-éri pályával kapcsolatban a korábbi években megjelent nyilatkozatokkal szemben – azok inkább negatív előjelűek voltak – ez most valamilyen pozitív változást jelentő híradás. 1992-ben a Magyar Kajak-Kenu Szövetség főtítkára nyilatkozta: „Amíg én leszek a szövetség főtítkára, addig Szegeden nem lesz kajak-kenu verseny!” Most ugyanő nyilatkozta, hogy: „...mivel az ország legjobb pályáján minden akadály elhárult, így már Szeged megjelölésével pályáztunk” a síkvízi kajak-kenu világbajnokságra. Nyilván mindkét – egymásnak ellentmondó – nyilatkozat mögött sok-sok valós és kevésbé valós indok húzódik meg, egy biztosan igaz, a korábbi nyilatkozat elhamarkodottnak tűnik.

A Gróf Széchenyi István evezős és kajak-kenu pálya megítélése évről évre változik. A kezdeti nagy lendületű fejlesztések – a hajótároló, a céltorony és lelátó megépítésével – leálltak. Az üzemeltetésre sem állt rendelkezésre elegendő pénz.

A mélypont 1993 tavaszán volt, amikor a tározó üresen állt, nem tudtuk biztosítani a vízfeltöltés költségeit. Külön irodalmuk van a támogatás iránti kérelmeknek, pályázatoknak. A visszajelzések minden esetben elutasítóak voltak. A legkilátásalanabb helyzetben – mégis bízva a „csodákban” – összeült egy szűkebb kör (az Ativizig vezetői, a Szeged Városi Sportigazgatóság és a Szegedi Vízügyi SE munkatársai) és döntöttek a mélypontról való elmozdulásról. Így utólag talán hazárdírózásnak tűnik az, hogy a nemzetközi evezős regatta meghívóit előbb küldték ki, mint az első csepp víz belesöpögött a tározóba. Végül sikerült. Már 1993-ban több rangos versenyt rendeztünk.

Rendhagyó sajtótájékoztató színhelye volt április 14-én az újszegedi rendezvényház. A meghívók között egy újszerű név: Maty-ér Sport Service. Kajak-kenu vb lesz Szegeden – adta hírül egyik szegedi napilapunk. Újra megérdemelt helyén a Maty-ér – írta egy másik.

– Gondolom nem érdekel telen, hogy sikerült?

– A vízfeltöltés költségeit a városi önkormányzat és a KHVM biztosította – előbbivel öt éves szerződésünk van a vízszinttartásra. Az elkerülhetetlenné vált bójazsinórzatszerét a sportegyesület oldotta meg, támogatók segítségével. (Heavytek Rt., Vendo Kft.)

Az 1993-as versenyévd végén megkezdődött az 1994-es év szervezését. Olyan konstrukciót kívántunk létrehozni, melyben érvényesül a pálya adottságainak kihasználása, nem kerül sokba a versenyek megrendezése, és természetesen kedvező feltételek mellett lehessen azokat megrendezni. Elgondolásunk szerint a pálya ésszerű nyitottsága mellett a „sok verseny” elmélet lehet alapja egy későbbi fejlődésnek. Ennek az elméletnek rendeltük alá tennivalóinkat.

Sokaknak feltűnhetett az a sajtóhír, hogy a sportegyesület bérleti díj nélkül bocsátja rendelkezésre a pályát egy-egy verseny megrendezéséhez. Ez így valóban nem üzlet. De – és erről már nem szól a hír – a sportegyesület minden verseny (kajak-kenu, motorcsónak, evezős) rendezője vagy társrendezője is, így részesül a reklámbevételekből. A mi elgondolásunk szerint – ezt vállaltuk – minden ilyen bevételünket a pálya fejlesztésére fordítjuk.

Emellett természetesen

jelentős kiadások is vannak. Egy-egy verseny előtti felkészülés több százezer forintos költségét pedig sem az igazgatóság, sem a sportegyesület vállalni nem tudja. A sportegyesület a Városi Sportigazgatósággal közösen segítséget nyújtott egy olyan vállalkozói csoport (jobban szeretik, ha „sportbarát támogatóknak” hívjuk őket) létrejöttéhez, akik a versenyek kísérő programjainak rendezési jogát kapták meg a vendéglátással együtt – a felkészülési költségek fedezése fejében.

A felállítás kísérleti jellegű. A megállapodások csak ez évre vonatkoznak. Ha sikeres versenyévdöt tudunk magunk mögött, ha működik ez a konstrukció, akkor hosszabb távú megállapodásokról sem zárkozunk el.

A feltételek biztosítására vonatkozó szervezőmunka mellett természetesen a sporteredmények idehozatalára is folytak tárgyalások. Ennek sikerességét, úgy gondolom, a következő, 1994. évi versenyprogram bizonyítja:

1994. április 29.: Evezős válogató verseny (magyar válogatottak részére)

1994. április 30.-május 1.: Nemzetközi Evezős Regatta (Dr. Simády Béla emlékversenye)

1994. május 27-29.: Nemzetközi kajak-kenu verseny

1994. június 3-5.: Nemzetközi triatlion verseny

1994. július 7-10.: Evezős OB

1994. július 16-17.: Kajak-kenu vidékbajnokság

1994. augusztus 6-7.: Motorcsónak OSY-400-as világbajnokság

1994. szeptember: Motorcsónak OB IV. futam (pontos idő még nincs)

Reméljük, a versenyévd végén arról számolhatunk be, hogy fáradozásunk nem volt hiábavaló.

Tripolszky Imre

Az 1994. évi üdülési lehetőségeinkről és a változásokról

Igazgatóságunk és az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség a közös kezelésben lévő síófoki üdülő üzemeltetésére három évi időtartamra szerződést kötött az Ativizig önálló szakszervezetével.

A szakszervezet – mint önálló jogi személy – ezen szerződés keretében vállalta az üdültetés lebonyolítását, az üdülő műszaki állapotának megőrzése mellett. A szakszervezet a dolgozók részére az üdültetést a szállásdíj esetében önköltségi áron vállalta biztosítani, amitől a megengedett eltérés maximum 10 százalék lehet. A jelentkezés feltételeit, az étkezési lehetőségeket és a szállásdíjak összegét az üzemeltető fogja közzétenni.

Lényeges pontja a szerződésnek, hogy a szakszervezet az üdülő üzemeltetési jogát másnak át nem adhatja, az ingatlant meg nem terhelheti, követelés biztosítékául föl nem ajánlhatja.

A felek között ez a szerződés kifejezetten azzal a céllal kötött, hogy mind az igazgatóság, mind a felügyelőség dolgozói a lehetőségekhez mérten elfogadható költségek és körülmények mellett üdülhessenek.

A Rudolf tanyai üdülőben az üdültetés rendjéről új szabályzat került kiadásra, amelyben – az elvárhatóság keretein belül – az üdülőegységek igazságosabb elosztása

érdekében a jelentkezés módja is meghatározásra került. Ennek alapján a dolgozóknak üdülési szándékukat negyedévre vonatkozóan előre be kell jelenteniük az igazgatóság, illetve a felügyelőség üdülőfelelőseinek. Lényeges szabály továbbá, hogy a dolgozó, amennyiben az igényelt beutalót nem használja föl, és ezt az üdülés kezdő napját megelőző hét napon belül közli, úgy az üdülési díj 50 százalékát köteles megfizetni.

Aki az üdülési igényét a szabályzattól eltérően jelenti be, csak a szabad lehetőségek közül választhat, a jelentkezési sorrend figyelembevételével.

1994. április 15-étől az üdülési díjak módosultak, figyelemmel az üdülő karbantartási- és üzemeltetési költségeinek alakulására. Az üdülési díjak továbbra is két fő kategóriában kerültek megállapításra.

Saját dolgozóink (ideértve a szervezeti átalakulást követően létrejött vízügyi kft-k dolgozóit is), nyugdíjasaink, valamint a Vízügyi S.E. tagdíjfizetői, az ő házasításuk és gyermekük: 400 Ft/ház/nap illetve 100 Ft/fő/nap (felnőtt) 40 Ft/fő/nap (gyermek) díjfizetésre kötelesek.

Az idegennek minősülők: 600 Ft/fő/nap (felnőtt) és 300 Ft/fő/nap (gyermek, 6 éves korig) díjért vehetik igénybe a szolgáltatást.

Pusztai Ferencné dr.

Hidrometeorológiai helyzetjelentés

Márciusban rendkívül csapadékszegény, és az évszaknak megfelelőnél melegebb volt az időjárás.

A működési területünkre hullott 12 milliméter eső a sokéves átlag harmadát érte csak el. A hónap 5-10 csapadékos napján a legszárabb északi körzetekben 10 milliméter alatti (minimum: 2 milliméter, Kunszentmárton), a kissé nedvesebb déli, délkeleti részen 15-20 milliméter körüli (maximum: 24 milliméter, Mezőhegyes) lett a havi összeg.

Megszakadt tehát a november óta tartó csapadékos – és minden hónapban többet hozó – időjárás. A négy hónap alatt összegyűlt 50 milliméteres többlet így egy hónap alatt közel felére csökkent.

A hónap folyamán sokat sütött a nap. A havi napfénytartam 10-30 órával is meghaladta a sokéves értéket. Főleg délen volt sok napsütés. Szegeden például 176 óra.

A hőmérsékletek napi és havi menetére egyaránt a szeszélyesség volt jellemző. A többször is jelentkező hajnali fagyokat (minimum: -3 °C, 6-án) nem egyszer 15-20 °C-os napi csúcsok követték (maximum: 21 °C, 31-én).

Folyók vizjárása:

Folyóink vízszintjét a hóolvadás és a – főleg a Kárpátalját érintő – záporok a sokéves tavaszi vízállások

közébe emelték. Az áradás 22-én a Tiszán, Szegednél 352 centiméterrel, a Maroson, Makónál 63 centiméterrel tetőzött. A legalacsonyabb vízállások a hónap elején Szegednél 157 centiméterrel, Makónál – 40 centiméterrel alakultak ki. A havi középvízállás Szegednél 270 centiméter, Makónál 2 centiméter lett.

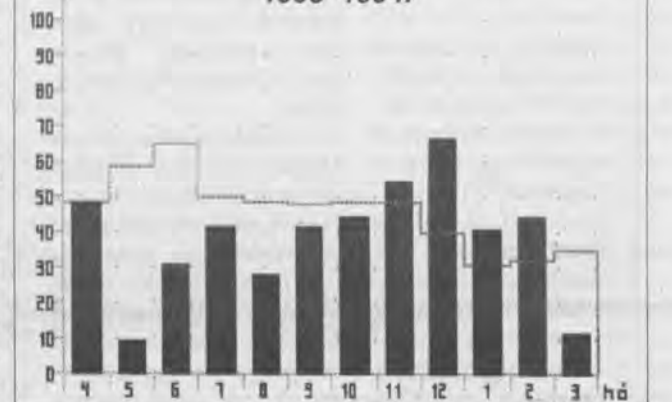
Talajnedvesség, talajvízjárás:

A márciusi szárazság egyelőre csak a felső 20 centiméteres rétegben éreztette hatását, ahol a korábban

telített talaj már csak 30-40 százalék körüli víztartalmú.

A mélyebb rétegek telítettek maradtak. A talajvízszintek márciusi mozgása változatos képet mutatott területünkön: előfordult emelkedő, süllyedő, és stagnáló vízszint is. A változások általában nem voltak nagyok, mindkét irányban 10-20 centiméter körüliek. A korábbiaknál mérsékelttel emelkedések, és az egyre több helyen jelentkező süllyedések következtében ismét nőtt a sokéves átlagoktól való elmaradás. (Készítette: a vízrajzi csoport)

HAVI CSAPADÉKÖSSZEGEK 1993-1994.

VÍZPART
Az Alsó-Tisza-vidéki
Vízügyi Igazgatóság lapja
Szerkesztői és szerkesztőbizottság,
elnöke: dr. Kovács Gábor
Felelős szerkesztő: Pálffy Katalin

Felelős kiadó: Christian Theodose és Dlusztus Imre
Szerkesztőség: H-6710 Szeged, Pf.: 390, Stefánia 4.
Telefon: 62/481-281 – Telefax: 481-333 – Telex: 82-239
Kiadás és szedés: Délmagyarország Kft.
Nyomás: Nice Press Invest, Szeged

A vízügyi szolgálat az átszervezés után is egységes marad

(Folytatás a 3. oldalról.)

A kft-be lépők április 25-ig megkapták a munkaszerződés tervezetét, a vezetők személyesen elbeszélgetnek mindenkivel, akinek a döntéshez egyéb információra is szüksége van, azok számára az igazgatóság az ügyvezetővel munkajogi konzultációt tart. A kft.-be lépett dolgozók érdekvédelmének ellátását a VIOSZ továbbra is vállalja. Az esetleges problémák és gondok orvoslására az igazgatói szoba ajtaja is bárki előtt nyitva áll. A kft.-t legkésőbb július 1-ig meg kell alakítani. Bizni kell abban, hogy a jó alapokkal jól gazdálkodnak és aki a kft. tagja lesz, az jól jár a döntéssel.

A kormányrendelet foglalkozik a maradó vízügyi igazgatósággal is. A vizig-ek továbbra is kezelői, fenntartói az állami fóműveknek. Van remény arra, hogy az erre a célra jelenleg országosan biztosított 2,4 milliárd forintos keret valamivel növelhető, tekintettel arra, hogy a felmérések szerint az igény 7-9 milliárd lenne.

A szolgálat létszámának és eszközeinek további csökkentése nem kívánatos, a vízkárelhárítás lehetőségeinek biztosítása országos érdek, elhanyagolása több 10 milliárdos kárt jelenthet. A gát-esatornaöri és szivattyútelepi gépész létszámot igazgatóságunknál nem csökkentjük, az életkörülmények javításával igyekszünk a meglévő állományunkat megőrizni.

A színvonalas szakágazati munkára is szükség van ezután is, az igazgatóság vállalkozásai elsősorban az itt lévő szellemi tartalékokra épülhetnek. Ez a „szellemi vállalkozás” nem konkurenciája a kft.-nek, de egy lehetőség arra, hogy az igazgatóság a termelési munka kiesése ellenére is gazdasági eredményt produkáljon. A konkurencia egyébként is értelmetlen lenne, hiszen továbbra is egy családban együtt, egy célért, az egységes vízügyi szolgálatért dolgozunk.

Benke György